

Tartu Ülikool
Sotsiaal- ja haridusteaduskond
Haridusteaduste instituut
Haridusteaduste (humanitaarsed) õppekava

Taavi Kreitsmann

SAAREMAA ÕPILASTE HINNANGUD AUTENTSETE MATERJALIDE
KASUTAMISELE PÕHIKOOLI 7.–9. KLASSIDE INGLISE KEELE
TUNDIDES

bakalaureusetöö

Juhendaja: Evi Saluveer

Läbiv pealkiri: Autentsed materjalid inglise keele tunnis

KAITSMISELE LUBATUD

Juhendaja: Evi Saluveer, MA

.....

Kaitsmiskomisjoni esimees: Anu Sarv

.....

Tartu 2014

Resümee

Saaremaa õpilaste hinnangud autentsete materjalide kasutamisele põhikooli 7.–9. klassi inglise keele tundides.

Autentsete materjalide kasutamine võimaldab õpetajal pakkuda õpilastele vaheldusrikast õpikogemust ning arendada nende lingvistilisi oskusi ehtsate suhtlussituatsioonide näitel. Selgitamaks välja, millised autentsed materjalid õpilasi huvitavad ning kuidas nad vastavate materjalide kasutamisse suhtuvad, anketeeriti kolmes Saaremaa koolis 97 õpilast. Selgus, et huvitavaimaks autentseks materjaliks peetakse filme, kuna need muudavad tunnid põnevamaks ja tutvustavad ilmekalt teiste riikide kultuuri ja eluolu. Vähim huvitavaks hinnati ilmakaardid ja -teated nende ühekülgse sisu tõttu. Enamus õpilasi nõustus, et autentsed materjalid loovad eeldused reaalses suhtlussituatsioonides toimetulekuks ning aitavad paremini mõista kaasaegset kõnekeelt. Küll aga ei pidanud nad autentseid materjale õpiku omadest oluliselt keerukamateks.

Märksõnad: autentsed materjalid, keeleõpe, õpilaste hinnangud

Abstract

Basic Schools Students' Evaluation of the Use of Authentic Materials in Grades 7–9 in Schools of Saare County.

The use of authentic materials allows teachers to offer their students a diverse learning experience and develop their linguistic skills by creating situations involving authentic communication. In order to find out which authentic materials students find interesting and how they feel about using them in the classroom, 97 students from three schools in Saare county were questioned. The students regarded films as the most interesting authentic materials due to their ability to bring excitement to the classroom and efficiently introduce the culture and aspects of everyday life in other countries. Weather maps and forecasts were considered the least interesting because of their mundane and monotonous content. Most pupils agreed that working with authentic materials helped them to understand modern language use and cope with situations involving authentic communication. They did not, however, consider authentic materials more difficult than textbook materials.

Keywords: authentic materials, language teaching, student evaluations

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
<i>Autentsete materjalide olemus ja liigitus.....</i>	5
<i>Autentsete materjalide kasutamine klassiruumis.....</i>	6
<i>Raskused autentsete materjalidega töötamisel.....</i>	8
<i>Empiirilise uurimuse eesmärk ja uurimusküsimused.....</i>	9
Metoodika.....	10
<i>Valim.....</i>	10
<i>Mõõtevahend.....</i>	10
<i>Protseduur.....</i>	11
Tulemused.....	12
<i>7.–9. klasside inglise keele tunnis kasutatud autentsed materjalid.....</i>	12
<i>Huvitavaim ja vähim huvitav autentne materjal 7.–9. klasside inglise keele tunnis.....</i>	12
<i>Õpilaste hinnangud autentsete materjalide kasutamise kohta.....</i>	14
<i>Õpilaste hinnangud autentsete materjalide kasutamise kohta klassiti.....</i>	15
Arutelu.....	15
Tänuõnad.....	20
Autorsuse kinnitus.....	20
Kasutatud kirjandus.....	21
Lisa 1. Ankeet	
Lisa 2. Õpilaste hinnangud autori poolt toodud väidetele	

Sissejuhatus

Autentsete materjalide kasutamine keeleõppes ei ole uudne nähtus – juba kaks dekaadi tagasi peeti seda tavapäraseks ja laialt levinud praktikaks (Yuk-Chun Lee, 1995). Muu hulgas rikastab autentsete materjalide kasutus keeleõppe protsessi ja selle rakendamist, aitab õpilasi ette valmistada keele kasutamiseks reaalses suhtlussituatsioonides ning võimaldab neil konstrueerida õpistrateegiaid, mida saab kasutada ka teiste ainete õppimisel (Wong, Kwok & Choi, 1995). Autentsete materjalide kasutamist õppetöös peab oluliseks ka Põhikooli riiklik õppekava (2011), viidates vajadusele õppetöösse integreerida autentseid meedia ja audiovisuaalseid materjale, nagu uudised, filmid ja erinevad tarbetekstid. Autentsete materjalide kasutamise olulisust õppetöös on rõhutanud ka mitmed teised autorid (Cheung, 2001; Guariento & Morley, 2001; Kramersch, 1993; Norstand, 1989).

Intensiivsema autentsete materjalide kaasamise keeleõppesse on kaasa toonud 1970. aastate kommunikatiivne lähenemine keeleõppele (Adams, 1995; Gilmore, 2007), mille keskmes on autentsete tekstide kasutamine ja autentsete situatsioonide kujutamine (Roelofs & Terwel, 1999) ning põhieesmärgiks õpilaste suhtlusoskuste arendamine (Richards & Rodgers, 2001). Richards ja Rodgersi (*ibid.*) sõnul leiavad autentset materjalid rakendust ka mitmete teiste pedagoogiliste meetodite raames, nagu loomulik meetod ja ülesandepõhine meetod.

Samas jätab autentsete materjalide tugev teoreetiline käsitlus varju selle nõrgema empiirilise argumenteerituse (Gilmore, 2007). Viimase valguses kerkivad esile mitmed autentsete materjalide puudused, näiteks sõnavara keerukus ja mittevastavus õppija ootustele (Martinez, 2002), mis omakorda võivad viia raskusteni nii materjalidest arusaamisel kui ka nende põhjal ülesannete lahendamisel (Guariento & Morley, 2001).

Hinnanguid autentsete materjalide kasutamisele on varem uuritud õpetajate vaatenurgast – nii välismaal (Huberman & Redmond, 2009) kui ka Eestis (Kõre, 2013). Nii õpilaste kui õpetajate hinnanguid on uuritud nt autentse pedagoogika põhimõtete (sh autentsete materjalide) rakendamise osas (Roelofs & Terwel, 1999), kuid Eesti õpilaste seas ei ole teadaolevalt sellesisulisi uurimusi läbi viidud. Veel enam – viimati nimetatud uurimuses leiti, et õpilaste ja õpetajate hinnangud lahknesid autentse pedagoogika põhimõtete rakendamise sageduse osas, st õpetajad kasutasid enda hinnangul autentseid materjale sagedamini, kui nad õpilaste hinnangul seda tegid. Seetõttu uuritakse lõputöös õpilaste hinnanguid autentsete materjalide kasutamisele inglise keele tundides. Uurimus viidi läbi kolme Saaremaa kooli 7.–9. klassi õpilaste seas.

Autentsete materjalide olemus ja liigitus

Autentseid materjale on defineeritud mitmeti – alates sellest, et autentne materjal on spetsiaalselt keeleõppeks kohandamata materjal (Kramsch, 1993), mis on mõeldud emakeele kõnelejale, mitte võõrkeele õppijale (Adams, 1995), kuni selleni, et materjali (nt teksti) muudab autentseks tema vastavus keeletunnist väljaspool leiduvatele materjalidele (MacDonald, Badger & Dasli, 2006). Lisaks sarnaneb autentsetes materjalides kasutatav keelekasutus ehtsates suhtlussituatsioonides kuuldavale (Wong, Kwok & Choi, 1995).

Autentse materjali defineerimise asemel on Mishan (2005) toonud välja järgmised kriteeriumid, millele autentne materjal vastama peaks:

- a) päritolu,
- b) algupärane kommunikatiivne eesmärk ehk algupärane sõnum,
- c) sotsiaal-kultuuriline funktsioon ja kontekst,
- d) vastavus materjalil põhinevale ülesandele.

Antud kriteeriumid põhinevad suuresti erinevate autentse materjali definitsioonide ja neile omistatud lisatingimuste tõlgendamisel.

Widdowson (1979) kõrvutas omavahel nõ ehedat (*genuine*) ja autentset (*authentic*) materjali. Kui viimane kutsub tema sõnul õpilastes esile autentse reaktsiooni, siis ehe materjal seda ei tee. Antud töös lähtutakse eespool viidatud Kramsch'i (1993) autentse materjali definitsioonist: „Autentne materjal on spetsiaalselt keeleõppeks kohandamata materjal, milles keelt kasutatakse mittepedagoogilisel, reaalsele suhtlussituatsioonile omasel viisil” (lk 177).

Liigitus. Autentsete materjalide päritolu ja formaat varieerub suuresti. Nendeks võivad olla keelelised materjalid, nagu ajakirjad, reklaamid ja ajalehed, või graafilised/visuaalsed materjalid, nagu kaardid, pildid, sümbolid, graafikud ja tabelid (Richards & Rodgers, 2001). Lisaks on väga produktiivne autentsete materjalide allikas popkultuur filmide ja muusikapalade näol (Cheung, 2001). Wong, Kwok ja Choi (1995) toovad veel välja telesaated ja uudised ning isegi teiste ainete õpikud võivad nende sõnul autentsete materjalide alla kvalifitseeruda.

Detailse nimekirja autentsetest tekstimaterjalidest koos nendega rakendatavatest ülesannetest leiab Geltrich-Ludgate ja Tovari 1989. aasta uurimusest. Nende arvates peaks õpetajad julgemalt kasutama erinevat liiki autentseid tekstiallikaid, mitte ainult „jääma traditsiooniliste autentsete tekstimaterjalide juurde, nagu ajalehed, ajakirjad ja raadiosaated” (lk 80). Seetõttu ongi mainitud uurimuses kaetud nii laiemalt levinud autentsete tekstimaterjalid, nagu reklaamid, menüüd, rahvajutud, vanasõnad ja postkaardid, kui ka

vähem rakendust leidvad materjalid, nagu toiduretseptid, liiklusmärgid (sh tänavanimed) ja erinevate toodete ümbrised.

Nagu ka Mishan (2005) on väitnud, ei ole materjali päritolu ainsaks defineerivaks faktoriks materjali autentsuse määramisel. Berwaldi (1987) sõnul tuleks autentseid materjale esitada rikkumata ja „ilma liigsete kommentaarideta” (lk 3), et nende autentsus ja huvitavus säiliks. See omakorda loob tingimused analoogseks keelekasutuseks reaalsete suhtlussituatsioonidega (Cheung, 2001). Sarnaselt, nagu autentseid materjalid kannavad väljaspool klassiruumi erinevaid eesmärke, saab neid ka klassiruumis eri viisidel rakendada.

Autentsete materjalide kasutamine klassiruumis

Autentsete materjalide kasutamist piirab või soodustab õpetaja pädevus ja kogemus nende rakendamisel. Enim kerkib esile autentsete materjalide potentsiaal kultuuriteemade käsitlemisel (Byram, 2011; Niemeier, 2004; Norstand, 1989), kuigi Kramsch (1993) nendib, et sageli ei teata, kuidas seda efektiivselt teha. Gilmore'i (2007) hinnangul võib see olla tingitud uurijate ja pedagoogide nõrgast koostööst keeleõppe metoodika arendamisel.

Kultuuriteemade lahkamiseks saab tunnis kasutada näiteks filme, mis peegeldavad konkreetse kogukonna sotsiaalseid väärtusi ning käitumismustreid (Cheung, 2001). Filmide kasutamisel tuleb enim tähelepanu pöörata filmi valiku argumenteeritusele ja viimase põhjal ülesannete konstrueerimisele, et neist pedagoogilises mõttes ka kasu oleks (Voller & Widdows, 2003).

Lisaks võivad õpilased tundi tuua pilte enda kodust, perest vms, mis võimaldaks enda ja sihtkultuuri võrdlemist (eriti efektiivne, kui tegu on multikultuurse klassiga). Enda ja sihtkultuuri võrdlemine on oluline, sest võib aidata õpilastel jõuda oluliste arusaamadeni ja järeldusteni ühiskonnast (Tseng, 2002). Pilte ja fotosid saab veel edukalt kasutada näiteks sõnavara õpetamiseks ja kinnistamiseks (Pino, 1990). Tseng (*ibid.*) lisab, et kultuuriruumis mängivad märkimisväärset rolli toit ja etikett. Nende kajastamiseks võib tunnis kasutada edukalt artikleid ajalehe toiduveergudest ja -ajakirjadest, lisaks menüüsid ja filmiklippe.

Autentseid materjale seostatakse sageli kommunikatiivsete meetoditega keeleõppes (vt eespool lk 4). Kommunikatiivset kompetentsi seostatakse omakorda kultuurialase pädevusega (Alptekin, 1993, 2002; Halliday & Hasan, 1989), mis toob esile autentsete materjalide võime käsitleda kahte nimetatud valdkonda integreeritult. Sealjuures peab Gilmore (2007) just kommunikatiivse kompetentsi arendamist valdkonnaks, millele kaasaja õpikud väikseimat tähelepanu pööravad.

Näiteks pakub popmuusika kasutamine keeletunnis arvukalt võimalusi paaris- ja rühmatöö

rakendamiseks, lisaks pakub laulude kordusele üles ehitatud struktuur võimalusi sõnavara ja grammatika õpetamiseks (Mishan, 2005). Õpilastele tundub loomulik rääkida ja arutleda teemadel, mis neid ka väljaspool tunde ühendab (Domoney & Harris, 1993). Lisaks leidis Pungar (2009) põhikooli kolmanda astme ja keskkooli õpilaste seas läbi viidud uurimusest, et paaris- ja rühmatööd ning klassidiskussioonid haaravad õpilasi efektiivsemalt kaasa kui individuaalne töö. Võimalusi ja väljundeid aruteludeks, ideede vahetamiseks ja analüüsiks pakuvad ka filmid (Voller & Widdows, 2003). Seejuures lõimivad nii muusikapalad kui ka filmid tundi õpilaste enda kogemused ja seisukohad.

Ilukirjandus on üks levinumaid ja lihtsamini kättesaadavamaid autentseid materjale. Ghosh (2002) leiab, et ilukirjanduse kasutamine keeletunnis on igati õigustatud, alates selle motiveerivast ja mõtestatud kontekstist keeleõppeks ning lõpetades ilukirjanduse võimega arendada noort nii emotsionaalsel kui ka lingvistilisel tasandil. Olulist rolli mängivad selle efektiivsuse juures materjalivalik ja viimase vastavus eesmärkidele.

Konteksti osatähtsust keeleõppes on rõhutanud ka teised autorid. Norstandi (1989) sõnul haakub kontekst õpikeskkonna faktoriga ning õpilased vajavad materjali kõrvale juhtnööre, kuidas neid teadmisi edukalt väljaspool keeletundi rakendada. Autentsete materjalide näol on vastava konteksti tekitamiseks võimalus pakkuda õpilaste jaoks aktuaalseid teemasid ja tuttavaid valdkondi, millega õpilased suudavad rohkem suhestuda. See omakorda võimaldab omandatud lihtsamini siduda ka varasemate kogemuste ja teadmistega. (Wong, Kwok & Choi, 1995) Niemeier (2004) sekundeerib, lisades, et õppetöö toimub efektiivsemalt just autentsetes õppekeskkonnas.

Autentsete materjalide kasutamine leiab üha enam toetust ka empiirilistest teadustööst. Gilmore'i (2007) uurimus Jaapani üliõpilaste seas näitas, et autentsete materjalide kasutamine tõstis grupi kommunikatiivset keelelist kompetentsi. Autor põhjendab viimati nimetatud fenomeni sellega, et „autentsed materjalid kätkevad endas rohkem erinevaid suhtluskeelele omaseid tunnuseid (nagu suhtlusstrateegiad ja suhtlemismustrid) kui õpikumaterjalid” (lk 111).

Õpilaste jaoks on autentsete materjalide juures üheks suurimaks kasuteguriks peetud õpimotivatsiooni tõusu ja õppetöösse intensiivsemat kaasatust. Seda on tõestanud näiteks Bacon ja Finnemani (1990) üliõpilaste seas läbi viidud uurimus, mis näitas, et autentsete materjalide kasutamisel on positiivne mõju õpitavast arusaamisele ja sellest tuleneva rahulolutunde tekkele ning negatiivne mõju frustratsiooni tekkele. Sarnastele järeldustele jõudis ka Peacock (1997), kes täheldas klassi üldist õpimotivatsiooni tõusu autentsete materjalide kasutamisel. Lisaks olid õpilased ülesannetele rohkem keskendunud ning osalesid

tunnitegevustes aktiivsemalt.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et igal autentsel materjalil on keeletunnis oma spetsiifiline eesmärk ja meetodilised nüansid, kuidas seda eesmärki efektiivsemalt saavutada. Sellegipoolest saab nende rakendamise juures teha mõningaid üldistusi – seda nii positiivsest kui ka negatiivsest aspektist.

Raskused autentsete materjalidega töötamisel

Hoolimata erinevate autorite kõrgest toetusest ning paljudest eelistest võrreldes õpikumaterjalidega, kaasneb autentsete materjalide kasutamisega ka omajagu probleeme. Õpetajad nii Eestis (Kõre, 2013) kui ka välismaal (Baird & Redmond, 2004) pooldavad ja tähtsustavad autentsete materjalide kasutamist keeleõppes, kuid ei salga kaasnevaid raskusi nii endi kui ka õpilaste seas.

Õpetajate suurima probleemina on täheldatud ajanappust kuna ea- ja tasemekohase materjali leidmine võib kujuneda ajamahukaks. Lisaks nõuab autentne materjal üldjuhul spetsiaalset ettevalmistust (Martinez, 2002). Seda arvamust toetab ka Pino (1990) uurimus hispaania keele õpetajate seas, kes väitsid, et lisaks ajamahukusele valmistab raskusi ka keeleline aspekt – autentsete materjalide lingvistilise keerukuse tõttu tuleb võõrkeele tunnis emakeelt rakendada tihtipeale sagedamini, kui pedagoog seda sooviks. Teisalt leiab Kõre (2013) enda uurimuses, et ajanappuse faktor on vaieldav, kuna osa autentseid materjale, nagu pildid, fotod, maakaardid ja laulud ei nõua pikka ettevalmistusaega ning neid leidub arvukalt nii õpikutes kui ka kaasajal eriti produktiivseks allikaks peetavas internetis.

Õpilaste jaoks võib valmistada enim raskusi materjalidest arusaamine, kuna autentsed materjalid on lingvistiliselt üldjuhul keerukamad – seda nii süntaksi kui ka sõnavara poolest (Yuk-Chun Lee, 1995). Arusaamist võib raskendada autentsete materjalide kultuurikesksus, s.o nende keelekasutus ja sõnavara võivad olla raskesti mõistetavad väljaspool antud kultuurikeskkonda või kommuuni olevatele õppijatele (Martinez, 2002).

Bacon ja Finnemani (1990) läbi viidud uurimusest ilmnes, et üliõpilaste seas on suurimaks takistuseks materjalidest arusaamise juures tahe nendega süvenenult tegeleda. See seostub Guariento ja Morley (2001) väitega, et autentse materjali juures on olulisim õpilase kaasamine, st õpilast peab huvitama materjal ja selles sisalduv. Küll aga kummutavad Guariento ja Morley (*ibid.*) tekstist arusaamise probleemi väites, et alati ei peakski prioriteediks olema terve teksti sajabrotsendiline mõistmine – piisab sellest, kui õpilane suudab vajaliku info tekstist kätte saada. Gilmore (2007) sekundeerib väites, et täielik tekstimõistmine pole vajalik, kuna ka emakeelt kõnelejad ei mõista nt ajalehe- või

ajakirjaartikleid alati 100 %-liselt.

Empiirilise uurimuse eesmärk ja uurimusküsimused

Autentsed materjalid võivad olla sillaks klassiruumi ja klassivälise maailma vahel (Wong, Kwok & Choi, 1995) ning pakuvad keeleõppeks varieeruvaid ning õpilasi kaasavaid väljundeid (Niemeier, 2004). Seetõttu ei saa autentsete materjalide potentsiaali alahinnata ei lingvistilisest ega sotsiaal-kultuurilisest aspektist. Veel enam – autentsetest materjalidest saavad kasu nii õpetajad kui ka õpilased. Kuidas viimased autentsete materjalide kasutamisse suhtuvad, ei ole Eestis teadaolevalt veel uuritud. Sellest lähtuvalt on antud uurimuse eesmärgiks välja selgitada, milliseid autentseid materjale õpetajad õpilaste hinnangul inglise keele tundides kasutavad ning kuidas õpilased nende kasutamisse suhtuvad.

Teooriale tuginedes püstitati järgmised uurimusküsimused:

1. *Milliseid autentseid materjale ja milliseid kõige sagedamini õpetajad õpilaste hinnangul inglise keele tunnis kasutavad?* Autentsete materjalide valik on lai ning allikaid nende hankimiseks arvukalt. Sellegipoolest ei ole õpetajad alati alid neid kasutama, kuigi hoomavad nende rakendamise vajalikkust ja eeliseid võrreldes õpikumaterjalidega (Baird & Redmond, 2004). Peacock (2007) leidis, et autentsete materjalide positiivne mõju hakkas ilmema alles siis, kui neid oli kaheksa päeva vältel tunnis rakendatud, st õpilastel võttis autentsete materjalidega harjumine aega. Seetõttu on oluline konkreetset materjaliformaati tunnis sageli ja pikema perioodi jooksul kasutada.

2. *Millist autentset materjali peavad õpilased huvitavaimaks ja millist vähim huvitavaks?* Peacock väitis (2007), et üldiselt peetakse autentseid materjale õpikumaterjalidest huvitavamateks, kuid uurimusejärgsetest intervjuudest selgus, et sõnavara raskuse ning teksti hoomamatuse tõttu pidasid õpilased neid õpikumaterjalidest igavamateks. Samas tunduvad autentsed materjalid tihti huvitavamad kui õpikumaterjalid kuna nad on päevakajalisemad ning seotud igapäevaste probleemide ja tegevustega (Yuk-Chun Lee, 1995).

3. *Kuidas õpilased hindavad uurija poolt ette antud väiteid autentsete materjalide otstarbekuse ja omaduste kohta?* Berwald (1987) peab autentseid materjale parimateks vahenditeks kultuuri eri aspektide õpetamisel ning tõstab esile neis kasutatava ajakohase ja realistliku keelekasutuse. Teisalt võivad nad oma lingvistilise keerukuse tõttu pärssida õpilaste õpimotivatsiooni, eriti nooremate õppurite hulgas (Guariento & Morley, 2001; Peacock, 2007).

4. *Kas õpilaste hinnangutes autentsete materjalide kasutamisele on sõltuvalt vanuseastmest (klassist) erinevusi?* Sageli tuuakse välja, et autentsed materjalid on keerukama

sõnavara ja sisutihedama kontekstuaalse tausta tõttu pigem suunatud edasijõudnud tasemega õppijaile (Guariento & Morley, 2001; Guo, 2012). Sellele tuginedes võib eeldada, et nooremates klassides kasutatakse autentseid materjale harvemini ning nooremad õpilased peavad autentseid materjale keerukamateks.

Metoodika

Valim

Valim moodustati Saare maakonna kolme kooli 7.–9. klassi õpilastest mugavusvalimi alusel. Kolmest koolist üks oli gümnaasium, üks keskkool ja üks põhikool. Koguvaimi moodustasid 103 õpilast, kellest 6 olid küsimustiku täitmise juhiseid valesti mõistnud. Lõplikuks valimiks kujunes 97 õpilast. Suurima osa valimist moodustasid 9. klassi õpilased (ligikaudu 41% vastajatest) ning 7. ja 8. klassi õppureid oli enam vähem võrdselt ehk vastavalt 29% ja 30%.

Mõõtevahend

Mõõtevahendina kasutati autori koostatud küsimustikku (vt Lisa 1), tuginedes erinevate autorite (Berwald, 1987; Geltrich-Ludgate & Tovar, 1989; Gilmore, 2007; Martinez, 2002 jt) poolt välja toodud autentsete materjalide liigitusele ning nendega kaasnedes võivatele positiivsetele ja negatiivsetele aspektidele.

Ankeet koosnes kuuest küsimusest. Esimene neist puudutas õpilaste taustandmeid, kus paluti märkida, mitmendas klassis nad õpivad – kas seitsmendas, kaheksandas või üheksandas.

Teine küsimus palus õpilastel binaarsel skaalal (jah/ei) määrata, milliseid autentseid materjale on õpetaja nende hinnangul käesoleval õppeaastal tunnis kasutanud. Valikus oli 11 autentset materjali või materjaligruppi.

Kolmanda küsimuse eesmärgiks oli teada saada, millist materjali on õpetajad õpilaste hinnangul käesoleval õppeaastal kõige sagedamini kasutanud. Selleks paluti õpilastel kirjutada etteantud kasti teises küsimuses esitatud nimekirjast vastava materjali number.

Neljas ja viies küsimus uurisid vastavalt, milline teises küsimuses esitatud materjalidest on või oleks (juhul, kui õpetaja pole seda tunnis kasutanud) nende arvates kõige huvitavam ja milline vähim huvitav. Lisaks paluti mõlema küsimuse puhul põhjendada, miks õpilane just antud materjali valis.

Kuuenda küsimuse eesmärk oli välja selgitada, kuidas õpilased hindavad autentsete materjalide otstarbekust ja omadusi uurija poolt ette antud 17 väite põhjal. Hindamisskaala oli kolmepalliline (1 – olen nõus, 2 – nii ja naa, 3 – ei ole nõus). Väited jagunesid sisu poolest kolme gruppi – võõrkeele omandamist lihtsustavad ja raskendavad nüansid (6.1; 6.7; 6.8; 6.13), autentsete materjalide kaasaegsus ja seotus reaalse suhtlussituatsioonidega (6.6; 6.10; 6.15; 6.17) ning nende huvitavus ja potentsiaal kultuuriteemade õpetamisel (6.2; 6.3; 6.4; 6.5; 6.9; 6.12). Lisaks sooviti teada saada, kas õpilaste arvates on autentsete materjalide kasutamine vajalik (6.11; 6.14; 6.16). Väideteploki reliaablus (sisemine kooskõla) ehk Cronbach'i alfa oli 0,63. Autori arvates võis see jääda alla soovitatava 0,7 seetõttu, et otsustati kasutada kolmepallilist hindamisskaalat viiepallilise asemel.

Protseduur

Uurimuse läbiviimiseks võttis uurija kõigepealt ühendust koolide juhtkondadega, et küsida viimaste nõusolekut anketeerimiseks ning anketeerimisaeg kokku leppida. 2014. aasta märtsi esimesel nädalal käis uurija personaalselt kõiki klasse küsitlemas, milleks talle eraldati eri aine õpetajatega kokkuleppel tunnist 15–20 minutit. Ajanappust mitte ühegi klassiga ette ei tulnud.

Küsimustiku kaaskirjas kirjeldati lühidalt uurimuse eesmärki, garanteeriti vastajate anonüümsus ja anti juhised küsimustiku täitmiseks. Lisaks julgustas uurija vastajaid andma märku või küsima, kui ankeedi täitmisel peaks tekkima raskusi või mõni punkt peaks jääma ebaselgeks.

Andmete töötlus ja analüüs sooritati statistilise andmeanalüüsi programmi SPSS 20.0 abil. Andmete analüüsimisel kasutati sagedustabeleid ja leiti aritmeetilised keskmised. Klasside ja erinevate autentsete materjalide hulga statistiliseks võrdlemiseks kasutati hii-ruut testi. Teeside keskmiste väärtuste võrdlemiseks klassiti kasutati Kruskal-Wallis'e dispersioonanalüüsi ja Mann-Whitney U-testi. Avatud küsimuste vastuseid analüüsiti tematiseerimise teel. Vastuste sisust lähtuvalt moodustati induktiivselt analüüsikategooriad, mis kooskõlastati juhendajaga.

Tulemused

Käesolevas peatükis esitatakse varasemalt kirjeldatud mõõtevahendi (Lisa 1) põhjal saadud uurimustulemused.

7.–9. klasside inglise keele tunnis kasutatud autentsed materjalid

Kolmandas küsimuses paluti õpilastel binaarsel skaalal (jah/ei) märkida, kas õpetaja on nimekirjas toodud autentset materjali või materjaligruppi käesoleval õppeaastal inglise keele tunnis kasutanud. Info analüüsimiseks kasutati sagedustabeleid.

Kõige enam vastanutest (74,2%) märkis uurija poolt ette antud autentsetest materjalidest ära kategooriad *pildid ja fotod* ning *mõistatused ja vanasõnad*. Enam kui pooled vastajatest (59,8%) märkis ära ka *laulud*. Kõige vähem õpilasi oli õppeaasta jooksul tunnis kokku puutunud *reklaamidega* ning *ilmateadete ja -kaartidega*, vastavalt 18,6% ja 11,3%.

Neljandas küsimuses paluti vastajatel autentsete materjalide nimekirjast märkida materjal, mida nende hinnangul on õpetaja käesoleval õppeaastal kõige sagedamini tunnis kasutanud. Kõige sagedamini on õpilaste hinnangul tunnis leidnud rakendust *pildid ja fotod*, mida väitsid 43,3% vastajatest. Keskmisest enam valisid õpilased veel kategooria *laulud* (20,6% vastajatest) ning *mõistatused ja vanasõnad* – 17,5%. Kuigi kõiki uurija esitatud autentsete materjalide kategooriaid valis vähemalt üks õpilane, siis 5% vastajate künnise ületas ülejäänud kategooriatest vaid *ilukirjandus* (8,2%).

Huvitavaim ja vähim huvitav autentne materjal 7.–9. klasside inglise keele tunnis

Huvitavaim autentne materjal. Neljandas küsimuses paluti vastajatel valida autentsete materjalide nimekirjast materjal, mis neid enim huvitab või huvitaks (juhul, kui õpetaja ei ole seda materjali veel tunnis kasutanud). Selleks oli neil etteantud kasti vaja märkida vastava materjali number. Samuti paluti õpilasel oma valikut põhjendada. Avatud küsimuste vastuseid analüüsiti tematiseerimise teel. Vastuste sisust lähtuvalt moodustati kuus kategooriat, mis kooskõlastati juhendajaga. Kategooriad moodustati induktiivselt, st need kujunesid õpilaste vastuste sisulise grupeerimise käigus. Kategooriad olid järgmised: materjal laiendab silmaringi ja pakub uusi teadmisi (nt *filmid – oleks huvitav vaadata, mis seal Inglismaal toimub, ning lisaks sellele kuuleks ja näeks natuke Briti huumorit; mõistatused ja vanasõnad – mulle meeldivad mõistatused, sest need on huvitavad ja annavad lisateadmisi*); materjal on seotud teise õppeaine või tegevusega, mis vastajat huvitab (nt *filmid – kuna mulle meeldib*

filme vaadata. Filmid võiks olla Inglismaast või selle ajaloost; katkendid ilukirjandusest – mulle meeldib lugeda raamatuid. See oleks hea 'kaks ühes' variant, teha seda, mida teha meeldib ja õppida); materjal tutvustab teise maa eluolu ja kultuuri (nt teistest riikidest pärit esemed ja suveniirid – huvitav on näha teistest riikidest asju ja seda, mis on sellele maale omane; filmid – oleneb, mis teemal film on, nt Inglismaa lähiajalugu oleks huvitav); materjal laiendab sõnavara ja parandab keelekasutust (nt filmid – minu jaoks oleks huvitav vaadata filme inglise keeles, sest see arendab paremini sõnavara ja keeleoskust; laulud – laulud on huvitavad, seal kasutatakse sõnu, fraase ja lauseid, mida tavavestluses ei kasutata); materjal teeb tunni põnevamaks ja pakub vaheldust (nt filmid – filmidest näeb huvitavaid asju ja siis ei pea kõike ka õpikust õppima; mõistatused ja vanasõnad – kuna nende tähenduste otsimine, kui sa neid ei tea, on põnev ja huvitav); või muud põhjused (nt filmid – kuna siis ei pea ise midagi rasket tegema, vaatad filmi ja asi korras; maakaardid – sest tulevikus läheb vaja ingliskeelseid kaarte).

Huvitavaim kategooria oli õpilaste arvates ülekaalukalt (62,9% vastanutest) *filmid* (või *klipid neist*). Järgnesid *teistest riikidest pärit esemed ja suveniirid* ning *mõistatused ja vanasõnad* (mõlemad 8,2%). Ükski õpilane ei valinud huvitavaimaks materjaliks *menüüsid, ilmamateid ja -kaarte* ning *reklaame*.

61 õpilasest, kes pidasid filme kõige huvitavamateks autentseteks materjalideks, põhjendasid 18 (29,5%) seda sellega, et film muudab tunnid põnevamaks ja vaheldusrikkamaks. Väideti ka, et filmid parandavad keelekasutust ja sõnavara (6 õpilast ehk 9,8%) või lihtsustavad käsitletavast teemast arusaamist (9 ehk 14,8%). 11 õpilast (ca 18%) hindas filme heaks materjaliks teise maa eluolu ja kultuuri tutvustamise seisukohalt. 50% vastajatest, kes pidasid suveniire kõige huvitavamateks materjalideks, põhjendasid seda sellega, et need tutvustavad efektiivselt teise maa eluolu ja kultuuri. 37,5 %-le nendest 8 õpilasest, kes hindasid mõistatusi ja vanasõnu huvitavamateks, meeldib ka igapäevaselt nendega tegeleda.

Vähim huvitav autentne materjal. Viendas küsimuses küsiti materjali, mis vastajat kõige vähem huvitab või huvitaks. Avatud küsimuse vastuste analüüsimine toimus analoogselt viienda küsimusega, kuid analüüsikategooriaid oli vähem (neli). Nendeks olid: materjali formaat ei ole huvitav/on igav (nt *maakaardid – kuna ei tunne huvi maakaartide ja nende kohta; ilmamateid ja ilmakaardid – inglise keeles on palju muud huvitavat ka peale maakaartide ja ilma*); materjal on seotud tegevusega või õppeainega, mis vastajat ei huvita (nt *maakaardid – sest ma vihkan kõike, mis on kuidagi geograafiaga seotud; katkendid ilukirjandusest – isegi eesti keeles ma ei taha lugeda v.a siis kui peab*); materjal ei paku

vastajale oluliselt lisateadmisi (nt *ilmateated ja ilmakaardid – sest seal on need sümboolid jms enam-vähem samad; maakaardid – sest maakaardid ei anna teadmisi ja neist on raske aru saada*) või materjal on liiga keeruline (nt *artiklid ajalehest või ajakirjast – alati ei saa kõikidest sõnadest aru ja peab palju õpetajalt küsima; laulud – kuna ingliskeelsed laulud on raskemad*).

Õpilased pidasid vähim huvitavateks autentseteks materjalideks *ilmateateid- ja kaarte* (26 vastajat ehk 26,8%), kellest ca 69% arvates on materjali formaat igav. 22,7% ehk 22 õpilast pidasid ebahuvitavaimaks materjaliks *ilukirjandust*. Neist ca 73 %-le seostub ilukirjandus tegevuse või ainega, mis neid ei huvita. Teistest enim valisid õpilased veel *maakaarte* (14 vastajat ehk 14,4%) ja *laule* (13 vastajat ehk 13,4%). Ükski õpilane ei nimetanud ebahuvitavaks kategooriaid *filmid (või klipid neist), pildid ja fotod ning teistest riikidest pärit esemed ja suveniirid*.

Õpilaste hinnangud autentsete materjalide kasutamise kohta

Kuuendas küsimuses paluti õpilastel hinnata autori koostatud teese kolmepallilisel skaalal (1 – nõus, 2 – nii ja naa, 3 – ei ole nõus). Uuriija otsustas viieballilise (1 – täiesti nõus, 2 – pigem nõus, 3 – nii ja naa, 4 – pigem ei ole nõus, 5 – ei ole üldse nõus) skaala asemel kolmepallilise skaala kasuks, kuna õpilased ei pruugi adekvaatselt diferentseerida *täiesti nõus* ja *pigem nõus* (või *pigem ei ole nõus* ja *ei ole üldse nõus*) hinnanguid. Väidete omavaheliseks võrdlemiseks kasutas uurija aritmeetilist keskmist, kuna see loob väidete võrdluseks ühese aluse. Kõikide väidete järjestatud keskmised ja vastavad standardhälbed on toodud tabelina lisa 2.

Vastustest ilmnnes, et keskmiselt kõige kõrgemalt hinnati järgnevaid väiteid: *Erinevate materjalidega töötamine valmistab mind paremini ette ingliskeelses keskkonnas toimetulekuks* (M = 1,13; SD = 0,35) ning *Filmides kõneldava keele kuulmine aitab paremini aru saada kaasaegsest kõnekeelest* (M = 1,19; SD = 0,39). Keskmiselt kõrgemalt hinnati veel väidet *Filmikatkendid pakuvad võimalust huvitavateks aruteludeks* (M = 1,36; SD = 0,54). Keskmisest madalamalt hinnati väiteid *Tunnis kasutatud põnev katkend raamatust või ajalehest innustab kodus sel teemal edasi lugema* (M = 2,06; SD = 0,64) ning *Ingliskeelsetes ajakirja- või ajaleheartiklites kasutatav sõnavara on minu jaoks sageli liiga keeruline* (M = 2,27; SD = 0,57). Madalaima keskmise hinnangu sai aga väide *Inglise keele õpetamiseks piisab õpikust ja töövihikust* (M = 2,44; SD = 0,71).

Õpilaste hinnangud autentsete materjalide kasutamisele klassiti

Et teada saada, kas klassiti esineb õpilaste arvates erinevusi eri liiki autentsete materjalide kasutamises, tehti hii-ruut test. Statistiliselt oluline erinevus ilmnes mitmete materjalide kasutamises. Näiteks 9. klassis kasutas õpetaja laule õpilaste hinnangul (36 õpilast ehk 90%) tunduvalt enam kui 7. klassis (8 õpilast ehk 29%) – $p < 0,01$. *Menüüide* kasutamisel ilmnes samuti statistiliselt oluline erinevus ($p < 0,01$), kus tunduvalt rohkem olid need kasutus leidnud 7. klassis (17 õpilast ehk 61%) võrreldes 9. klassiga (4 õpilast ehk 10%). Lisaks ilmnes statistiliselt oluline erinevus *ilukirjanduse* rakendamisel, kus 8. klassis kasutati seda õpilaste hinnangul enim (16 õpilast ehk ca 55%), võrreldes 7. ja 9. klassiga (vastavalt 6 õpilast ehk 21% ja 7 õpilast ehk 18%).

Leidmaks, kas klassiti esineb statistiliselt olulist erinevust õpilaste hinnangutes uurija toodud teesidele, viidi läbi Kruskal-Wallis'e dispersioonanalüüs. Statistiliselt oluline erinevus leiti kahe teesi puhul – *Erinevatest riikidest/paikadest rääkides võiks kaardilt otsida nende asukoha ning Filmikatkendid pakuvad võimalust huvitavateks aruteludeks* ($p < 0,05$). Selgus, et 7. klassi õpilased on kaardilt riigi või paiga asukoha otsimiseks rohkem alid (75%) kui 9. klassi õpilased (47,5%). Lisaks peavad enamik 7. klassi õpilasi filme heaks arutelude allikaks (85,7%) võrreldes 8. klassi õpilastega (48,3%).

Arutelu

Autentseid materjale on kasutatud keeleõppes juba aastakümneid (Adams, 1995) ning nende kasutamist propageerivad nii erinevad autorid kui ka hariduse aluseid defineerivad dokumendid, nt Põhikooli riiklik õppekava (2011) ja Euroopa keeleõppe raamdokument (2006). Kuigi autentseid materjale on võimalik leida ja kohandada kõigile vanuseastmetele (Lier, 1996), siis enim leiavad need rakendust just kogenud õppurite seas, sest noorematele võivad need mõjuda oma keerukuse tõttu demotiveerivalt (Guariento & Morley, 2001). Õpetajate hinnanguid autentsetele materjalidele ja kogemusi nende kasutamisel on uuritud varem nii välismaal (Baird & Redmond, 2004; Pino, 1990) kui ka Eestis (Kõre, 2013). Õpilaste ja õpetajate seisukohti on autentse pedagoogika rakendamise osas varem uuritud nt Hollandis, kus kahe poole seisukohad lahknesid muuhulgas autentsete materjalide kasutamise sageduse osas (Roelofs & Terwel, 1996). Eesti õpilaste hinnanguid autentsete materjalide kasutamisele pole aga teadaolevalt uuritud. Seetõttu otsustati antud lõputöö raames välja

selgitada, kuidas suhtuvad 7.–9. klassi õpilased autentsete materjalide kasutamisse inglise keele tundides ning milliseid materjale nende hinnangul õpetaja tunnis rakendab. Uurimuse läbiviimiseks kasutati autori koostatud küsimustikku ning lõpliku valimi moodustasid 97 Saaremaa koolide õpilast.

Inglise tunnis kasutatud autentsed materjalid. Märkimisväärne on see, et kõiki autori toodud autentseid materjale on õpilaste hinnangul vähemalt korra keeletunnis käesoleval õppeaastal kasutatud. Kõige sagedamini on õpetajad õpilaste hinnangul tunnis rakendanud pilte ja fotosid ning laule. Ka Kõre (2013) uurimuses olid õpetajate hinnangul laulud sagedamini kasutatud autentne materjal. See võib olla põhjustatud sellest, et ei pildid ega laulud nõua pikka ettevalmistusaega ning neid leidub sageli ka õpikutes. Pino (1990) sõnul sobivad pildid ja fotod suurepäraselt sõnavara õpetamiseks ja kinnistamiseks, mis on keeletunni igapäevased osad. Seetõttu saab neid tundi sageli raskusteta lõimida, olenemata hetkel käsitletavast teemast.

Üllatavaks kujunes ilukirjanduse suhteliselt madal integreerimine keeletundi – enam kui kaks kolmandikku õpilastest väidab, et õpetaja ei ole käesoleval õppeaastal tunnis ilukirjandust kasutanud. Samas on ilukirjandus laialdaselt kättesaadav ning selle kasutamisel on keeletunnis hulgaliselt eeliseid (Ghosn, 2002). Teisalt võib eakohase teksti leidmine olla õpetajale liialt ajamahukas ning materjal võib vajada lingvistilist lihtsustamist. See aga omakorda seaks kahtluse alla teksti väärtuse autentsuse seisukohalt – muudetud tekst ei pruugi vastata materjalidele, millega õpilane võiks reaalselt teises kultuuriruumis kokku puutuda (Geltrich-Ludgate & Tovar, 1987).

Huvitavaim autentne materjal. Oodatult pidasid õpilased filme enim huvitavaks autentseks materjaliks. Siiski on vaid pisut enama kui viiendiku õpilaste hinnangul neid käesoleval õppeaastal tunnis kasutatud. See võib tuleneda sellest, et maakoolides puuduvad vahendid ja võimalused filmide näitamiseks. Näiteks autor anketeeris kolmes koolis kokku üheksat klassi ning vaid kahes ruumis, kus anketeermine läbi viidi, oli projektor ning ühes *smartboard*.

Põhjusena, miks filmi huvitavaimaks peeti, tõi näiteks kolmandik vastanutest välja, et filmid muudavad tunni vaheldusrikkamaks ja põnevamaks, mida väidab ka Cheung (2001). Siiski ei tohi põnevuse ja vahelduse juures ära unusta materjali pedagoogilisi eesmärke – eriti kuna kaks õpilast on põhjusena väitnud, et filmi vaatades ei pea vähemalt grammatikat õppima ega harjutusi tegema. Ka Voller ja Widdows (1993) tõdevad, et filme seostatakse

pigem meelelahutuse kui õppimisega ning just seetõttu need õpilasi efektiivselt kaasavadki. Samas võib äsjamainitud eelis kergelt muutuda puuduseks, kui piisavalt tähelepanu ei pöörata filmi eesmärgipärasele rakendamisele ja selle sidumisele konkreetsete ülesannetega.

Pea viiendik õpilastest pidas filme heaks materjaliks teise maa eluolu ja kultuuri tutvustamisel. Ka õpetajad on seda pidanud filmide kasutamise üheks suurimaks eeliseks (Kõre, 2013). Paljud filmid sobivad selleks otstarbeks suurepäraselt (vt nt Mishan, 2005), kuigi nende kasutamine vajab kindlasti põhjalikku ettevalmistust ja nõuab ajalist ressursi. Positiivne on see, et õpilasi huvitavad erinevad kultuuriaspektid – alates Briti ajaloost ja aktsendist ning lõpetades Briti huumoriga.

Kuigi teisi materjale niivõrd huvitavateks ei peeta, võib siiski teha mõningaid tähelepanekuid. Näiteks kuuest inimesest viis, kes pidasid maakaarte huvitavaimateks, on argumenteerinud oma valikut just sellega, et neid huvitab geograafia. Sama kehtib lauludega, kus pooled laulu valinud õpilastest väitsid, et neile meeldib laulda. See kõneleb ainete lõimimise kasuks, mille olulisust rõhutatakse ka Põhikooli riiklikus õppekavas (2011).

Vähim huvitav autentne materjal. Vähim huvitava materjali puhul varieerus õpilaste valik rohkem, kuigi põhjendused olid kohati üsna pealiskaudsed. Enim valiti ebahuvitavaimaks materjaliks ilmatee- ja kaarte. Suurem enamus õpilastest põhjendas seda sellega, et antud materjali formaat on nende arvates igav või nende hinnangul ei paku materjal erilist lisateavet. See võib tuleneda sellest, et õpilastega ei ole antud materjalide täit potentsiaali rakendatud. Õpetaja valduses on mitmeid allikaid ilmakaartide ja -teadete leidmiseks ning ka rohkelt loomingulisi väljundeid, kuidas neid keeletunnis rakendada. Näiteks, võib lasta õpilastel kuulata ilmateadet (raadio või televiisori/arvuti vahendusel) ja selle alusel lasta neil otsustada, mida tulevaks matkaks/reisiks kaasa võtta või mida koju jätta (Mishan, 2005). Erinevate ülesannete abil on võimalus ilmakaarte tunduvalt rohkemate teemadega seostada kui ainult ilm.

Üllatavaks kujunes ilukirjanduse ebapopulaarsus, mida ligi veerand vastanutest peab vähim huvitavaks autentseks materjaliks. Õpilaste põhjendusi analüüses selgub, et eespool mainitud ainete integreerimine võib mõjuda õpimotivatsioonile ka pärssivalt. Nimelt, umbes kolmveerand vastanutest, kes ilukirjandust ebahuvitavaks peavad, põhjendas seda sellega, et neile ei meeldi lugeda. Siinkohal võib küll spekuloida, et ankeedis oli tunnis rakendatava ilukirjanduse teksti pikkus täpsustamata ja ehk see demotiveeris õpilasi vastamisel, kuid neli vastajat lisasid veel, et emakeele tunnis saab seda juba piisavalt tehtud. Teisalt on uuringutega tõestatud, et lugemusel on positiivne mõju lugeja sõnavara ja kommunikatiivse kompetentsi

arendamisel ning ilukirjandus pakub selleks õpikumaterjalidest eristuvaid aluseid (Guo, 2012). Analoogseid põhjendusi võib leida õpilastelt, kes on vähim huvitavateks märkinud maakaardid ning väidavad, et neid ei huvita geograafia. Ehk peaks kriitilise pilguga üle vaatama, kuidas näiteks emakeele tundides ilukirjandust rakendatakse ja kuidas seda õpilaste jaoks paelumaks muuta. Sarnaselt võiks uurida tagamaid, miks õpilastele geograafia ei meeldi.

Hinnangud autentsete materjalide kasutamise kohta. Enim vastajaid oli nõus sellega, et autentsete materjalide kasutamine valmistab neid ette reaalses keelekeskkonnas toimetulekuks. See on kooskõlas mitmete autorite (Cheung, 2001; Lier, 1996; Richards & Rodgers, 2001; Roelofs & Terwel, 1999 jt) arvamusega, et autentsete materjalide üks suurimaid plusse on see, et need annavad efektiivseimalt edasi reaalsetes suhtlussituatsioonides kasutatavat keelt ning valmistavad õppijaid ette viimatinimetatud olukordades hakkamasaamiseks. Küll aga võib pidada seda positiivselt üllatavaks, et nii paljud õpilased seda hoomavad.

Enamiku õpilaste arvates aitab filmis kõneldava keele kuulamine paremini aru saada kaasaegsest kõnekeelest ning lisaks pakuvad filmikatkendid võimalusi kaasahaaravateks aruteludeks. Samas, vaid kümnendik vastanutest, kes märkisid huvitavaimaks materjaliks filmid, põhjendasid seda sellega, et need parandavad keelekasutust ja sõnavara. See võib tähendada, et kuigi keeleoskuse arendamisega seostuv ei ole õpilastel peamiseks prioriteediks filmide vaatamisel, siis on see nende jaoks siiski oluline. Efektīvse õppetöö võti võibki seisneda meelelahutusliku ja pedagoogilise poole kombineerimises (Mishan, 2005).

Enamik õpilasi ei pea ajalehe- ja ajakirjaartiklites leiduvat sõnavara liiga raskeks. Samas, arvasid vaid pooled, et õpikutekstidest on lihtsam aru saada kui ajakirja- või ajaleheartiklitest. Sellele tuginedes võib spekuloida, et õpilaste peamised raskused autentsete materjalidega töötamisel ei pruugi tuleneda sõnavara keerukusest, vaid pigem asjaolust, et nt konkreetne artikkel või lõik ei huvita õpilast ning tal puudub motivatsioon sellega tegelemiseks. See võib omakorda nullida autentse materjali positiivsed mõjud õppurile (Widdowson, 1979). Motivatsioonist üksi aga ei piisa, kui enamik õpilasi ei innusta tunnis kasutatud põnev tekstikatkend kodus antud teemal edasi lugema. Tõsi, on kaks eri asja, kas õpilane peab lugema teksti tunnis ja kohustuslikus korras või omaenda vabast ajast ning väljaspool klassiruumi, kuid kui Põhikooli riiklikus õppekavas (2011) on eesmärgina kajastatud ka õpilase enda initsiatiivi kasvatamine, peaks õpetaja tunnis selle saavutamise poole püüdlema.

Väga väheste õpilaste hinnangul piisab inglise keele õpetamiseks õpikust ja töövihikust.

Arvestades, et paljude õpilaste arvates võiks tunnis kasutada rohkem autori poolt toodud autentseid materjale, võib väita, et üldiselt peavad õpilased neid tunnis vajalikeks. Samas pakuvad õpikutekstid neile enda hinnangul piisavalt väljakutset, seega võiks õpetaja julgemalt eksperimenteerida just autentsete materjalide formaatidega, mida on soovitanud teha ka Geltrich-Ludgate ja Tovar (1987).

Hinnangud autentsete materjalide kasutamise kohta klassiti. Inglise keele tunnis kasutatud autentseid materjale klassiti analüüsid selgub, et iga klassi puhul leidub materjal, mida seal märkimisväärselt rohkem rakendatakse.

9. klassis kasutatakse enamiku õpilaste hinnangul laule. Ühest küljest ei saa pidada seda väga üllatavaks, sest just laulud leiavad keeletundides nii õpetajate (Kõre, 2013) kui ka õpilaste hinnangul üldiselt kõige rohkem kasutust. Teisest küljest on laule nende žanrirohke tõttu võimalik eriliste raskusteta ka nooremate õppuritega kasutada, seega on pigem üllatav, et teistes klassides nii väheste õpilaste hinnangul neid käesoleval õppeaastal rakendatud on. Mishani (2005) väitel kasutatakse laule ja muusikat tihti integreeritult nt filmide või reklaamidega, seega võib nende tegelik kasutusulatus suurem olla.

Kuigi õpetajad kasutavad ilukirjandust õpilaste hinnangul suhteliselt harva, siis 8. klassi õpilased on märkinud antud kategooriat sagedamini kui teised klassid. Ilukirjandus, analoogselt muusikaga, on samuti žanrirohke ning suurim takistus selle rakendamisel võiks olla ajanappus. Samas, leidub õpikutes piisavalt palju tekstimaterjale (Pino, 1990) ja ehk seetõttu õpetajad lisatekstimaterjalide kaasamisest loobuvadki – hoolimata sellest, et paljud õpikutekstidest ei pruugi autentseid olla.

Menüüdega on vähesed õpilased inglise keele tunnis kokku puutunud, kuigi toit moodustab olulise osa riigi kultuuriruumist (Tseng, 2002). Samas oli õpilasi, kelle hinnangul õpetaja on menüüsid käesoleval õppeaastal kasutanud, 7. klassis pisut enam kui neli korda rohkem, kui 8. või 9. klassis. Kuna menüüd on lihtsa ülesehitusega ning ei sisalda palju infot, muudab see need nooremate õpilaste jaoks kergemini kasutatavaks. Lisaks on ülesannetespekter, mida nendega rakendada saab, lai (vt nt Geldrich-Ludgate & Tovar, 1989).

Õpilaste hinnangud teesidele olid klassiti läbivalt sarnased – vaid kahe teesi puhul ilmnis statistiliselt oluline erinevus. Hinnangute ühtsus võib tuleneda sellest, et klasside vahel puudub arvestatav vanusevahe ning seetõttu ei pruugi ka nende eelistused nii selgelt eristuda. Lisaks on mõnede teeside osutatud autentsete materjalidega, näiteks filmide ning ajalehe- ja ajakirjaartiklitega, suhteliselt vähesed õpilased kokku puutunud. Seetõttu puudub neil kogemuslik alus antud materjalide ja nendega seotud aspektide hindamiseks.

Töö piirangud. Üheks piiravaks teguriks võib kindlasti pidada valimi suurust. Saaremaa koolide 97 õpilase hinnangute põhjal ei saa teha laiemaid üldistusi ega ulatuslikke järeldusi, eriti kuna tegu oli mugavusvalimiga.

Teine piirang seostub valitud meetodikaga – õpilaste hinnangud ei pruugi anda väga objektiivset ülevaadet tegelikust olukorrast keeletunnis. Alternatiivina võiks näiteks õpilasi/õpetajaid intervjuerida või läbi viia vaatlusuuring. Objektiivsemaid tulemusi oleks võib-olla andnud ka viiepallilise hindamisskaala kasutamine.

Antud uurimuse jätkuks võiks suurema valimi puhul eraldi uurida poiste ja tüdrukute eelistusi/hinnanguid autentsete materjalidele ja nende kasutamisele. Lisaks võiks sarnaseid uurimusi läbi viia põhikooli muudes astmetes või keskkoolis. Võimalus oleks ka konkreetsemalt võrrelda autentseid ja õpikumaterjale.

Tänu sõnad

Täna tänan kõiki inimesi, kes olid töö koostamise juures mulle nii moraalselt kui ka füüsiliselt toeks. Lisaks soovin tänada Saaremaa kooli ning sealseid pedagooge ja õpilasi, kes uurimuse läbiviimise võimalikuks tegid.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Kasutatud kirjandus

- Adams, T. W. (1995). *What Makes Materials Authentic*. Kõlastatud 12. novembril, 2013, aadressil <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED391389.pdf>.
- Alptekin, C. (1993). Target-language culture in EFL materials. *English Language Teaching Journal*, 47/2, 136–143.
- Alptekin, C. (2002). Towards intercultural communicative competence. *English Language Teaching Journal*, 56/1, 57–63.
- Bacon, S. & Finneman, M. (1990). A study of attitudes, motives, and strategies of university foreign language students and their disposition to authentic oral and written input. *Modern Language Journal*, 74/4, 459–473.
- Baird, K. & Redmond, M. (Eds.) (2004). *The use of authentic materials in the K-12 French program*. Winston-Salem, NC: Wake Forest University, Department of Education, 1–6.
- Berwald, J. P. (1987). Teaching Foreign Languages with Realia and Other Authentic Materials. *ERIC Publications*. Kõlastatud 17. novembril, 2013, aadressil <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED289367.pdf>.
- Cheung, C. K. (2001). The use of popular culture as a stimulus to motivate secondary students' English learning in Hong Kong. *English Language Teaching Journal*, 55/1, 57–60.
- Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching and Assessment. (2006). Kõlastatud 18. märtsil, 2014, aadressil http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/framework_en.pdf.
- Domoney, L. & Harris, S. (1993). Justified and ancient: pop music in EFL classrooms. *English Language Teaching Journal*, 47/3, 234–241.
- Geltrich-Ludgate, B. & Tovar, D. (1987). Authentic Text Types and Corresponding Strategies: a List for the Foreign Language Instructors. *Unterrichts Praxis*, 80–94 .
- Ghosn, I. (2002). Four good reasons to use literature in primary school ELT. *English Language Teaching Journal*, 56/2, 172–179.

- Gilmore, A. (2007). Authentic materials and authenticity in foreign language learning. *Language Teaching*, 40/2, 97–118.
- Guariento, W. & Morley, J. (2001). Text and task authenticity in the EFL classroom. *English Language Teaching Journal*, 55/4, 347–352.
- Guo, S. (2012). Using Authentic Materials for Extensive Reading to Promote English Proficiency. *English Language Teaching*, 5/8, 196–206.
- Halliday, M. A. K. & Hasan, R. (1989). *Language, Context and Text: Aspects of Language in Social-Semiotic Perspective*. Oxford: Oxford University Press.
- Huberman, A. & Redmond, M. L. (2009). The Use of Authentic Materials in the Secondary Spanish Classroom. *Studies in Teaching: 2009 Research Digest*, 43–48. Külastatud 9. novembril, 2013, aadressil <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED508150.pdf>.
- Kramersch, C. (1993). *Context and Culture in Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Kõre, M. (2013). *Tartu- ja Jõgevamaa õpetajate hinnangud autentsete materjalide kasutamise kohta põhikooli 7.–9. klasside inglise keele tundides*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.
- Lier, van L. (1996). *Interaction in the Language Curriculum: Awareness, Autonomy & Authenticity*. Harlow: Pearson Education Limited.
- MacDonald, M. N., Badger, R. & Dasli, M. (2006). Authenticity, Culture and Language Learning. *Language and Intercultural Communication*, 6/3–4, 250–261.
- Martinez, A. G. (2002). *Authentic Materials: An Overview*. Külastatud 19. novembril, 2013, aadressil <http://www3.telus.net/linguisticsissues/authenticmaterials.html>.
- Mishan, F. (2005). *Designing Authenticity into Language*. Bristol: Intellect Books.
- Niemeier, S. (2004). Linguistic and cultural relativity – Reconsidered for the foreign language classroom. In M. Achard & S. Niemeier (Eds.) *Cognitive Linguistics, Second Language Acquisition, and Foreign Language Teaching*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Norstand, H. L. (1989). Authentic texts – cultural authenticity: an editorial. *Modern Language Journal*, 73/1, 49–52.

- Peacock, M. (1997). The effect of authentic materials on the motivation of EFL learners. *English Language Teaching Journal*, 51/2, 144–153.
- Pino, B. G. (1990). *Culture-Authentic Materials in the Foreign Language Classroom*.
Külastatud 15. novembril, 2013, aadressil
<http://www.eric.ed.gov/contentdelivery/servlet/ERICServlet?accno=ED340235>.
- Punger, G. (2009). Education Through the Eyes of the Student: Examining the Relationship Between Student Engagement and Teaching Method. *Studies in Teaching: 2009 Research Digest*, 109–114.
- Põhikooli riiklik õppekava. (2011). *Lisa 2: Ainevaldkond "Võõrkeeled"*. Külastatud 26. novembril, 2013, aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/128082013007>.
- Richards, J. C. & Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching. Second Edition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Roelofs, E. & Terwel, J. (1999). Constructivism and authentic pedagogy: state of the art and recent developments in the Dutch national curriculum in secondary education. *Journal of Curriculum Studies*, 31/2, 201–227.
- Tseng, Y. H. (2002). A lesson in culture. *English Language Teaching Journal*, 56/1, 11–21.
- Voller, P. & Widdows, S. (1993). Feature films as text: a framework for classroom use. *English Language Teaching Journal*, 47/4, 342–353.
- Widdowson, H. G. (1979). *Teaching Language as Communication*. Oxford: Oxford University Press.
- Wong, V., Kwok, P. & Choi, N. (1995). The use of authentic materials at tertiary level. *English Language Teaching Journal*, 49/4, 318–322.
- Yuk-Chun Lee, W. (1995). Authenticity revisited: text authenticity and learner authenticity. *English Language Teaching Journal*, 49/4, 323–326.

Lisa 1. Ankeet**Tere, 7.–9. klassi õpilane!**

Olen Tartu Ülikooli sotsiaal- ja haridusteaduskonna üliõpilane Taavi Kreitsmann ja vajan Sinu abi oma bakalaureusetöö kirjutamisel. Soovin teada saada, milliseid materjale olete lisaks õpikule ja töövihikule inglise keele tunnis sel õppeaastal kasutanud ning kuidas Sa sellesse suhtud. Ankeet on anonüümne ning Sinu vastuseid kasutatakse ainult selle uurimuse raames. Vastamine võib võtta kuni 15 minutit.

Täitmisjuhised: Palun vasta järgmistele küsimustele, valides iga küsimuse puhul sobivaim vastusevariant. Selleks tee lahtrisse ristike või kirjuta kastikesse number. Täidetud ankeet palun tagasta inimesele, kes selle Sulle andis.

1. Mitmendas klassis Sa õpid?

- Seitsmendas
- Kaheksandas
- Üheksandas

2. Kas olete käesoleval õppeaastal inglise keele tundides kasutanud järgmisi materjale?

	Jah	Ei
2.1 Laulud		
2.2 Pildid ja fotod		
2.3 Teistest riikidest pärit esemed ja suveniirid		
2.4 Menüüd		
2.5 Maakaardid		
2.6 Mõistatused ja vanasõnad		
2.7 Filmid (või klipid neist)		
2.8 Artiklid ajalehest või ajakirjast		

2.9 Ilmateated ja ilmakaardid		
2.10 Katkendid ilukirjandusest		
2.11 Reklaamid		

3. Millist punktis 2 nimetatud materjalidest olete sel õppeaastal kõige sagedamini tunnis kasutanud? Kirjuta kastikesse vastav number.

4. Milline punktis 2 nimetatud materjalidest on/oleks Sinu jaoks huvitavaim? Kirjuta kastikesse vastav number.

4.1 Palun põhjenda oma vastust.

.....

.....

5. Milline punktis 2 nimetatud materjalidest pakub/pakuks Sulle vähim huvi? Kirjuta kastikesse vastav number.

5.1 Palun põhjenda oma vastust.

.....

.....

6. Mil määral nõustud järgmiste väidetega?

	Nõus	Nii ja naa	Ei ole nõus
6.1 Ingliskeelsetes ajakirja- või ajaleheartiklites kasutatav sõnavara on minu jaoks sageli liiga keeruline.			
6.2 Tunnis kasutatud põnev katkend raamatust või ajalehest innustab kodus sel teemal edasi lugema.			
6.3 Vanasõnad aitavad teiste rahvaste kombeid paremini mõista.			

6.4 Erinevatest riikidest/paikadest rääkides võiks kaardilt otsida nende asukoha.			
6.5 Teistest maadest pärit suveniiride/esemete abil on võimalik paremini tutvuda nende maade eluoluga.			
6.6 Filmides kõneldava keele kuulmine aitab paremini aru saada kaasaegsest kõnekeelest.			
6.7 Õpikutekstidest on lihtsam aru saada kui ajakirja- või ajaleheartiklitest.			
6.8 Uued sõnad jäävad paremini meelde, kui nende õppimiseks kasutatakse pilte ja fotosid.			
6.9 Filmikatkendid pakuvad võimalust huvitavateks aruteludeks.			
6.10 Ajakirja- või ajaleheartikli muudab huvitavaks tema seotus igapäevaeluga.			
6.11 Inglise keele õppimiseks piisab õpikust ja töövihikust.			
6.12 Teisest riigist pärit menüüga töötamine tekitab/tekitab minus huvi selle maa toidukultuuri vastu.			
6.13 Laulusõnade abil jäävad õpitavad sõnad paremini meelde.			
6.14 Inglise keele tunnis võiksime kasutada rohkem punktis 2 loetletud materjale.			
6.15 Ajakirja- või ajaleheartiklite lugemine võimaldab kokku puutuda kaasaegse inglise keelega.			
6.16 Õpikutekstid ei paku mulle piisavalt väljakutset.			
6.17 Erinevate materjalidega töötamine valmistab mind paremini ette ingliskeelses keskkonnas toimetulekuks.			

Suur aitäh vastamast!

Lisa 2. Õpilaste hinnangud autori poolt toodud väidetele.

Mõõtevahendis küsimuses nr 6.

Nr ¹	Väide	M	SD
6.17	Erinevate materjalidega töötamine valmistab mind paremini ette ingliskeelses keskkonnas toimetulekuks.	1,14	0,35
6.6	Filmides kõneldava keele kuulmine aitab paremini aru saada kaasaegsest kõnekeelest.	1,19	0,39
6.9	Filmikatkendid pakuvad võimalust huvitavateks aruteludeks.	1,36	0,54
6.15	Ajakirja- või ajaleheartiklite lugemine võimaldab kokku puutuda kaasaegse inglise keelega.	1,42	0,56
6.4	Erinevatest riikidest/paikadest rääkides võiks kaardilt otsida nende asukohta.	1,43	0,59
6.5	Teistest maadest pärit suveniiride/esemete abil on võimalik paremini tutvuda nende maade eluoluga.	1,43	0,61
6.3	Vanasõnad aitavad teiste rahvaste kombeid paremini mõista.	1,46	0,60
6.14	Inglise keele tunnis võiksime kasutada rohkem punktis 2 loetletud materjale.	1,47	0,60
6.7	Õpikutekstidest on lihtsam aru saada kui ajakirja- või ajaleheartiklitest.	1,59	0,59
6.10	Ajakirja- või ajaleheartikli muudab huvitavaks tema seotus igapäevaeluga.	1,60	0,53
6.8	Uued sõnad jäävad paremini meelde, kui nende õppimiseks kasutatakse pilte ja fotosid.	1,61	0,64
6.13	Laulusõnade abil jäävad õpitavad sõnad paremini meelde.	1,72	0,69
6.12	Teisest riigist pärit menüüga töötamine tekitab/tekitaks minus huvi selle maa toidukultuuri vastu.	1,81	0,74
6.16	Õpikutekstid ei paku mulle piisavalt väljakutset.	1,94	0,66
6.2	Tunnis kasutatud põnev katkend raamatust või ajalehest innustab kodus sel teemal edasi lugema.	2,06	0,64
6.1	Ingliskeelsetes ajakirja- või ajaleheartiklites kasutatav sõnavara on minu jaoks sageli liiga keeruline.	2,27	0,57

¹ teesi järjekorranumber ankeedis

6.14	Inglise keele tunnis võiksime kasutada rohkem punktis 2 loetletud materjale.	2,44	0,72
------	--	------	------

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Taavi Kreitsmann (sünnikuupäev: 19.09.1990)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose Saaremaa õpilaste hinnangud autentsete materjalide kasutamisele põhikooli 7.–9. klassi inglise keele tundides, mille juhendaja on Evi Saluveer.
 - 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
 - 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus 20.05.2014